

KALAPUTXI

MUTRIKUKO HERRI-ALDIZKARIXA 2016ko maiatza 161. zenb.

Nire
isileko
bidaia
hau
ederra
izan da

PELLO ULAZIA IBARZABAL

**IRRI EGUNAREN
LEHEN EDIZIOA**

**HARRERA
ELKARTEA**

**ERNE,
BADATOK FRANTSESAK!!**

**ELIKADURA
BURUJABETZA**

**ZURE GORPUTZEAN
ADITUAK GARA,
GURE ESKU ETA
PUNTA-PUNTAKO
TEKNOLOGIEKIN**

**INDIBA, PRESOTERAPIA,
GALILEO FITNESS, apain
HAIOLIPOLISIS, LASERRA**

**ETA GAINERA, DRAIN
GURE BONDERRA ETA
DESKONTUEKIN, ARE
ETA ERREZAGO.**

Domingo Ibaibarriaga, 3 Behea - Mutriku - apain@apain.net 943 60 42 29- 608 684 416

Igualatorioarekin
eta
Osakidetzarekin
lan egiten
dugu

Audioprotesista
egunero dago
zentroan

Audiometriak
doain

Optika Vitoria
OPTIKA -- AUDIFONOAK

%50
Betaurrekoetan
04/15tik
05/15era

Iparkale 1 - Ondarroa
Tel. 946 134 138
mvitoria@cnoo.es
www.optikavitoria.com

Informaziua	4
Zeuk esan	5
Puri-purixan	6
Bi hitzetan	8
Sexuenea	11
Karenka	12
Gizartia	14
Bertsuak	15
Lapazorrikeixak	16
Bai Txo!	18
Aisialdia	19
Zorion agurrak	20
Argazki zaharra	21
Agenda	22

Kalaputxi ez du bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen-iritzien erantzunkizunik.

Argitaratzailea
Karenka komunikazio elkarte
Barrenkale, 12 beheka - 20830 Mutriku.

Telefona
635 748 393

e-maila
kalaputxi2001@gmail.com

Bloga
kalaputxi.blogspot.com

Laguntzailea
Mutrikuko Udala
Kolaboratzaileak

I.Andonegi, J. Larrañaga, Sexuenea, Bai Txo!, EMA,
Txantxangorri, MutrikuZeroZabor.

Tirada
2.200 ale
Lege Gordailua
SS-787/01

ISSN
1579-4792
Inprimategia
EUSKALINPRI. Deba
Banaketa
Kalaputxi

Gipuzkoako Foru
Aldundia

Mutrikuko Udaleko
Kultura eta Euskara

XABIER AMURIZA ETA ORRAZIAK

Iritziaren tarte honetarako zer idatzi pentsatzen ari nintze-la irakurri dut berria: Xabier Amuriza bertsolariak erretiroa hartuko du. 75 urte bete berritan eman du erabakiaren berri. Mende erdi eta gero, zalantzarik gabe merezitako atsedena hartuko da bertsolari bizkaitarrak.

Umea nintzela, aitonaren (Jon Azpillagaren) omenaldi bate-ra joan nintzen Pasai San Pedrora, haren jaiotza herrira. Mahaiaren bueltan tokatu zitzaidan Amuriza. Gogoan dut ipuin harrigarri bat kontatu zidala Butroeko gazteluaren inguruan. Bertsotan bezain abila da ipuin kontalari gisa, eta aise engainatu ninduen; poltsikotik orrazi bat atera eta gaz-telu hartako printzesa batena zela esanez. Hortik aurrera kantuan entzuten nuen aldiro oroitzen nintzen orraziaz: berak bezalako ile zuria izango ahal zuen printzesa hark?

Ez dira urteak alperrik pasatzen, oraindik gaztea banaiz ere ondo gogoratzen ditut txiki txikitatik Amurizari entzundako bertso irmoak; erritmo pausatuz, ahots dotorez. Nahiko korapilo askatu ditu garai horietatik bertsolaritzak eta ziu-rrenik baita Amurizak berak ere.

Bertsozalea naiz gaztetatik, nahiz eta kanturako abileziarik ez dudan inoiz izan. Jon Lopategi, Jon Azpillaga, Imanol Laz-kano, Joxe Agirre, Xabier Amuriza eta garaiko bertsolariekin hasi nintzen bertso zaletzen. Ordurako ahots berriak ere sumatzen ziren: besteak beste, Maialen Lujanbio, Andoni Egaña, Xabier Euzkitze, Estitxu Arozena.

Frontoiak kez beteta, oholtzan gehienak gizonezkoak, gorpu-tzak tente, mikroak eskutan, jertseak lepoan eta ahots ederrez kantatzen zuten. Hura zen garaiko bertsokera. Urte-en poderioz aldatzen joan da: frontoietan ez dago kerik eta oholtzan emakumezkoak ere badaude.

Bada atzera begira nostalgiko jartzen denik, bertsolari zaha-ragoen bertsoak faltan botatzen dituenik. Nik aldiz, bertso-laritzza orrazten ari direla esango nuke, korapiloak libra-tzen. Amuriza izan daiteke horren adibide, ederki kantatu-ko zuen Joxe Agirre zenarekin edozein herriko plazatan, baina jakin du Miren alabarekin kantatzera moldatzen.

Gizarteak bertsolaritzak bezala eboluzionatu egiten du: orrazten jakin du eta korapiloak askatu ditu, hurrengo haize boladan berriro nahasteko. Bertsolaritzza moldatu egin da; prestigio lortu du, erreferente bilakatu da. Bertsolaritzak ile zuriak, ile horiak, ile luzeak, ilerik gabeak, kaska motzak eta txapeldunak konkistatu ditu.

Penaz hartu dut Amurizaren agurra, baina badakit fuerte datozela atzetik gazteak. Maiatzaren 21ean Mutrikuko Gaz-tetxean ospatuko den Plazatik Gaztetxera txapelketa ikustea besterik ez dago. Bertsoak jakin du zaharrei eutsi eta gazte-ak kateatzen.

Formak aldatu dira, janzkerak, kantatzeko moduak, gaiak, doinuak, baina bertsoak bertso izaten jarraitzen du. Eta lasai, nahi beste korapilatuta ere Amurizak badu poltsikoan orrazi bat bertsolaritzaren endredoak libratzeko.

Malen Aldalur Azpillaga

telefonoak

Medikuak, anbulantziak, botikak

Larrialdiak	943 46 11 11
Anbulatorioa	943 60 43 00
DYA zentrala	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00

Zaintzako botikak:

*Lasuen-Elezgarai (Mutriku).....	943 19 50 26 / 626 611 392
Apraiz (Mutriku).....	943 60 32 50 / 630 05 50 97
Zalduegi (Deba)	669 26 22 01
Burgoa (Deba)	667 33 88 90
Etxeberría (Elgoibar)	943 74 01 40
Garitaonandia (Elgoibar)	943 74 11 77
Yudego (Elgoibar)	943 74 12 93
Barrenetxea-Etxeberría (Elgoibar)	943 74 12 77

*Otxagabia botika hemendik aurrera Lasuen-Elezgarai da

Udala, zerbitzuak...

Udaletxea	943 60 32 44
Udaltzaingoa	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Gizarte Ongizatea	943 19 50 81
Zaharren Egoitza	943 60 38 71
Turismo bulegoa	943 60 33 78
Bake Epaitegia	943 60 70 49
Kiroldegia	943 60 31 75
Liburutegia	943 60 41 82
Miruaiz Frontoia	943 60 41 91
Ur partzuergoa	902 30 22 22
Zakarrak eta traste zaharrak	943 70 07 99
Anai Arte	943 60 34 10

Irakaskuntza

Goizeko Izarra ikastola	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua	943 60 35 45
Udal euskaltegia	943 60 30 94
Udal Musika eskola	943 60 37 80
Haur eskola publikoa	943 60 41 19

Garraio zerbitzuak

Ansola Taxia	638 672 383
Anton Taxia	666 221 999
Xabi Taxia	656 289 026
Lurraldebus	943 41 52 08
Pesa autobusak	902 10 12 10
Bizkaibus	902 22 22 65
EuskoTren	902 54 32 10
Loiuko aireportua	905 50 50 05

Bestelakoak

Parrokia	943 60 39 87
Bikario etxea	943 60 39 88
Sta Katalina eliza	943 60 34 42
Kofradia	943 60 32 00
4 Posta zerbitzua	943 60 30 44

autobus ordutegiak

MUTRIKUTIK

DONOSTIARA

Astegunak

6:35 / 10:20 / 13:30 / 18:20

Zapatuak eta Jai egunak

08:30 / 13:00 / 17:30 / 19:30

DONOSTIATIK

MUTRIKURA

Astegunak

8:00 / 11:00 / 14:45 / 15:00 (Antiguotik) / 20:30

Zapatuak

10:30 / 14:45 / 17:00 / 21:00

Jai egunak

10:30 / 14:45 / 17:00 / 20:30

Ordutegiak Bizkaibusen zerbitzuekin koordinatu dira Eibarren, eta Euskotren zerbitzuekin Deban.

MUTRIKUTIK

ONDARROARA

Astegunak

6:55etik 21:55era, orduro eta

azkena 22:30etan

Ostiraletan bakarrik 22:40 / 00:25

Zapatuak

07:55etatik 22:55era orduro.

Jai egunak

8:55etik 20:55era orduro.

MUTRIKUTIK

DEBA - MALLABIARA

Astegunak

7:15etik 20:15era orduro / 21:25 / 22:15*

Ostiraletan bakarrik 22:45* / 23:20 / 01:10

*ez dira pasatzen Mendaroko ospitaletik eta Deban tunelean geratzen dira.

Zapatuak

07:15etatik 20:15etara orduro / 21:25 / 22:15*

Gauekoa 23:15 / 23:55 / 01:55 / 03:55 / 05:55

Jai egunak

8:15etik 20:15era orduro. Azkena 21:25etan.

BILBOTik - ERMUA - ONDARROAra
(autopistatik)

Astegun eta zapatutan

orduro 07:10etan hasita - 22:10etan azkena

MUTRIKURAINO 14:10 / 18:10 / 20:10

Jai egunak

orduro 08:10etan hasita - 22:10etan azkena

ONDARROAtik - ERMUA - BILBOra
(autopistatik)

Astegun eta zapatutan

orduro 05:40etan hasita - 19:40etan azkena

MUTRIKUtik (goiko errotonda) 06:25 / 07:25 / 15:25

Jai egunak

orduro 06:40 hasita - 20:40etan azkena

PISZINA, BAINUA, UDA

Urtean zehar egunero, edo ia egunero, bainua hartzen dugunok uretara sartzeko eskilerak edo arranpla erabiltzen ditugu. Udan eskilerak zein arranpla garbiago mantentzen dira, baina bainuko denboraldi ofizialetik aurrera, egunerokoak (batzuek bereziki) arduratu ohi dira uretarako bidea garbitzeaz. Ahalegin guztiak eginda ere tarteka istripuren bat gertatu ohi da eta hizpideak sortzen ditu gure artean...

Apirilean gertatutako istripu bat tarteko, uda begira, uretara sartzeko bideak egokitu beharra ikusten genuen eta horren berri udaletxeari eman diogu, barandila berriak non eta nola jarri proposatuz... Gurutze Gorrikoak egoten diren aldetik eskuinean ere barandila jartzea... arranplan eta danborrian lehenengo eskileretara jaisteko heldulekua jartzea e.a.

Udako bainu denboraldia datorrenerako uretarako bidea seguruago egiteko bitartekoak jarriko direla espero dugu... Egin dugun proposamenak, hala ere, seguruenik akatsak izango ditu... (uretara sartzeko horren premiarik ez dutenentzat) baina bitarteko horiek jartzeko eskatzea premiazkoa iruditzen zaigu, batez ere, uretara iristeko zailtasunak dituzten pertsonen pentsatu dugulako.

2016ko udan, denok disfrutatu behar dugu bainuaz.

Arantza Ugarte

(Eguneroko bainu taldearen izenean)

GERRA ZIBILAREN MEMORIA

Historiako paper artean murgilduta gabiltza duela 80 urte gertatutakoaren inguruan argi pixka bat jarri nahian... Internet, liburuak, entziklopediak, artxiboak... denetik arakatzen dihardugu baina herritarren aportazioak ere ondo etorriko lirateke, sarritan, inongo listetan agertu ez arren, gerra zibileko protagonista izan ziren pertsona anonimo asko, ixilpean gelditu ohi direlako.

Gertaeren kontaketa egin nahi baduzu, edo dokumentu, argazki edo etxean dituzun paperik erakutsi nahi baduzu, edo nonbaiten entzundako informaziorik eskaini nahi baduzu, edo... hauxe duzu bidea: **Jabier Basterretxea "Txordo", Arantza Ugarte edo Jose Juan Urangarekin kontaktuan jarri edo e-mailez 51arantza@gmail.com**

Aldez aurretik, mila esker.

Jabier, Jose Juan eta Arantza

EZ DAGO ESKUBIDERIK!

Zikin eta narras, egoten da sarritan beheko plazako merkatu plaza ondoko zaborrak biltzeko gunea. Zabor edukiontziak bete-beteta eta era guztietako hondakinak bere inguruan. Hondakin zikinak eta arriskutsuak askotan, kristalezko botilak ere sarritan uzten baitituzte bertan. Eta...

EZ DAGO ESKUBIDERIK! Ezin dira utzi kristalezko botilak merkatu plazako sarreran! Ez dago ondo norberaren erosotasun eta nagikeriagatik gainontzeko auzokide eta herritarrok kaltetzea. Eta ondo daki hori, kristalezko botilak eta gainontzeko zaborrak horrela botatzen dituenak! **EZ DAGO ESKUBIDERIK!** Inoiz baino baliabide, pertsona eta diru gehiago erabiltzen da hondakinen kudeaketarako eta, ezin dira ezkutatu amankomunazgo eta udaletxeako arduradun, politiko eta langileak arazo honen aurrean. Zuen ardura da baliabide eta azpiegituren mantenu eta erabilpen egokia bermatzea. Egoera txar hau zuzentzeko neurriak hartu behar dira!

EZ DAGO ESKUBIDERIK! Ikaragarria da egunero sortuarazten diguten zabor kopurua eta horrek naturarengan, ingurumenarengan eta klimarengan duen eragina. Bitan eragiten dugu kaltea: lehenik, produktu hoi gehiegizko ekoizpena ahalbidetzeko natura gehiegi ustiatzerakoan eta, gero, zaborra birziklatzeko natura kutsatzerakoan.

Sortuarazi esaten dut, politikariek eta euren alderdiek birziklaketa negoziatzen ari direlako, behin besterik erabiliko ez diren botila, ontzi eta produktuen ekoizpena bultzatuz. Zenbat zabor (botila, ontzi, plastikoa, kaxa...) eramaten dugu etxera erosketak egiten ditugun bakoitzean, politikariek eta euren alderdiek produktu hoiak sortzen dituzten enpresa haundien eta behin besterik erabiliko ez ditugun gai hoiak birziklatuko dituzten enpresen mesederako, indarrean jartzen dituzten legeen ondorioz eta erruz? Zergatik ez da berrerabilera bultzatzen? Noizko, ontziak berrerabiltzeko legeak? Zeintzuk dira alderdi politikoen diru-iturriak?

Marketing eta itxurakeri asko egiten da zaborrak eta birziklapenaren inguruan. Esate baterako, gogoratu duela gutxi, harategietan erosketak egiterakoan erabiltzeko banatu ziren plastikozko potoen kanpaina. Zenbat poto! Zenbat plastiko! Zenbat diru! Norentzat? Baina maila guztietan jarraitu behar dugu hobetzen eta ohiturak txarrak zuzentzen. Norberarengatik hasita.

Martin Ruiz Larreina

Kalaputxi irakurleen gutunak plazaratzen ditu. Datozen ordenean eta espazioak eskaintzen duen aukeraren barruan, moztu edo hurrengo hilerako laga dezakegu. Gutunak izen abizenekin bidaliko dira: Kalaputxi, Barrenkalea 12 behea, 20830 Mutriku edo internet bidez bidaltzeko: kalaputxi2001@gmail.com

LEA-ARTIBAI

Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960

Mug.: 659 879 268

Camping
Galdona
JATETXE ETA ERRETEGIA
Galdona Basea
Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU

ELIKADURA BURUJABETZA

Burujabetza hitza askotan errepikatzen ari dira alor ezberdinetan, politikoan, sozialean, industrialean, eta, azken denboran, elikaduran. Gure Euskal Herriko baserri eta lurren okerrerako aldakuntza nabaria izan da azken belaunaldian, baina badira ahalegin bereziak egiten ari direnak ere hurbileko jakiak izan ditzagun. Horien artean daude Myriam Onaindia eta Juan Martin Urreisti, eta euren azaldu dizkigute lurretik datozkigun jakien ikuspegi eta alde ezberdinak.

Elikadura burujabetzaz ari garenean, zertaz ari gara hizketan?

Herri edo inguru bateko biztanleek euren behar dituzten jaki eta baliabideak nahi dituzten eran ekoizteko gai izatea da elikadura burujabetza. Lurrei begiratuz, ikusiko dugu nola ez hain aspaldi lur publiko zirenak esku pribatuera aldatu ziren; geroago, laborantza edo nekazaritzarako lur hoberenetan industriak kokatzen joan dira. Ildo beretik, garraio bideak egiten ari diren kaltea nabaria da nekazaritzarako lurak zatitzean, mekanizazio posible baten aurrerapenak oztopatuz. Guztiak burujabetzaren galeran.

Era berean, haziei begiratuta, jabetuko gara nola, lehen, herrian geneuzkan hazi propioak –batzuk kanpotik etorritakoak izanda ere, gureganatuak edo gure lur eta klimatologiara egokituak– baserriarren artean trukatzeko zirenak edo merkatuetan erosten, egun arrisku bizian daudela multinazional enpresa handi batek patentatu nahi dituelako –orain gutxi egin genuen e-posta bidez sinadura bilketa horren aurka egiteko–. Hau da, lehen, trukean erabiltzen genituen haziak, agian, patentea ordainduta erabili beharko ditugula.

Horrela, erabateko menpekotasuna izango genuke, eta nork jakin erosterik izango dugun, zeren gerta daiteke hazi horien orde bestek batzuk soilik eskaintzea.

Gertatzen ari da jada, herrialde gero eta zabalagoan, multinazionalen nekazariei saldu dizkieten hazi horiekin lortutako landareetatik sortzen diren haziak ez dutela balio ereiteko, hibridoak dira, eta, jakina, menpekotasun osora, esklabotzara ez esateagatik, bilakatuz doa nekazaria.

Ezer egiten al da hemengo hazien defentsan?

Bai. Euskal Herrian sortua da hazien bankua, eta sare bat ere antolatuta dago horren inguruan. Hogeitabat urte izango dira sortu zela, Gasteizen kokatuta dago zentrala, eta bere funtzioa baserriarekin kontaktu zuzena izatea da. Hazi horien ahalik eta informazio gehiena jasotzen dute: ereindako luraren ezaugarriak, landarearen portaera klimatologia eta ingurumenaren aurrean, emandako uza, kalitatea, eta abar. Emaiz politak ari dira ateratzen, zeren urtean zehar hainbat feria edo merkatutan jartzen dituzte euren haziak –hemen inguruan Markinan izaten da– salneurri egokian, eta base-

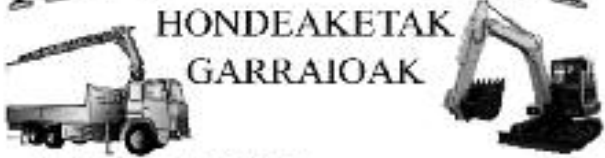
SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA

OKILA AROZTEGIA S.L.

Txiritxa - Mutriku

Tel. 943 60 40 18 - Faxa: 943 60 31 03

ANDONEGI
HONDEAKETAK
GARRAIOAK

Tel.: 635 736 957 - Mutriku (Gipuzkoa)

rritar erosleen abanikoa zabaltzen doa datu gehiago eskuratuz. Egun daukaten informazioa garrantzizkoa da baserritarrei eskaintzeko.

Zeharka komentatu nahi genuke orain puri-purian dagoen Europa eta Amerikako Estatu Batuen artean lortu nahi den tratatua –TTIP delakoa– sinatzera helteak beldur handia sorrarazten digula eragin dezakeen kalteagatik. Hango legeak oso malguak dira, multinazionalen interesetara egokituak. Hazi transgenikoek bide zabala dute lur haietan, Europakoak murritzailak diren bitartean –%0,05–, eta, esan bezala, hona indar berdintsuarekin sartuko diren beldur gara. Badirudi Greenpeacek argitara atera dituen negoziazioko dokumentuak beldur hori egiaztatzen doazela. Handik Europara etor daitezkeen hazi, landare zein fruituak kontrol gaitzekoak izango dira.

Nola ikusten duzue nekazaritza gaurko mundu teknologiko honetan?

Teknologiaren aro honetan industriak bere garrantzia duen bitartean, nekazaritzak, eta berdin esango genuke arrantzak, anai-arreba pobreak bezala dira tratatuak, zokoratuta bizi da lehen sektore hau. Bada ordua nekazaritza eta herritarren arteko harremana sustatu eta garatzekoa. Ordua da eteteko indar ekonomiko handia dutenek zer egin, nola egin eta zein preziotan saldu behar dugun agintzea, ondoren eurek, saltzaile bezala, etekinik handienak lortzeko. Azken jokamoldea eurek saldu ezin dituzten produktuak berriro ekoizleari bueltatzea da. Azkenean, nekazariok prezio industrialei aurre ezin eginik bizi gara.

Gaur ulertzen ez ditugun hitz asko aditzen ditugu: nekazaritza alternatiboa, biologikoa, ekologikoa, hidroponikoa, laborantza iraunkorra... Zer esan nahi dute, eta zuek zein aukera egin duzue?

Ziur hitz batzuen atzeko esanahia bakoitzak bere erara interpretatuko dugula. Baina hitzen dantzatik ihesi eta denentzat ulergarriagoa izateko, esango genuke, alde batetik, lurrari berari begira egin daitekeela lan, eta, bestetik, landareari begira joka daitekeela. Lehenengo kasuan lurra aberasteari ematen zaio garrantzia, bizirik mantenduz bertan dauden mikroorganismo, intsektu, zizare eta bestelakoak askok goldatu ere ez dute egiten (gu tartean) lurrari ahalik eta kalte gutxien eragiteko, produktu naturalak erabiliz, ez produktu sintetikorik. Landareari begira jokatzeko dutenek ez diote garrantzia handirik ematen lurrari, eta era zuzenagoan jaten ematen diete landareei, entzutetsua den N-P-K zuzenean aplikatuz, hau da: nitrogenoa, fosforoa eta potasioa ongariak industrietatik erosita. Hidroponikoen kasuan, ez dute lurrik ere erabiltzen: landarearen sustraiak nutrienteak dituen uretan murgilduta daude.

Bi hitzetan esateko, batzuek landare iaioak lortzen dituzte, eta besteek landare alferrak, aireko erasotzailen aurka ere portaera ezberdinak dituztenak.

Guk nekazaritza ekologikoaren alde egin dugu (biologikoa eta organikoa ere multzo berean sartzen ditugu), eta, nahiz eta jakitun izan egun ez dugula %100go errendimendurik jasoko, filosofia horren aldeko gara, eta ziur gaude errendimendua ere igoko dugula aurrera egin ahala.

Burujabetasunarekin jarraituz, hurrengo maila salmentarena da. Zein izan da zuen apustua?

Baserritar taldea aritu ginen lanean, eta, ondorio bezala, otarren sistema ipini genuen martxan: salmentarik zuzenena. Gure arteko batzuk saltoki handiekin hasi ziren lanean, eta hasierako urteetan etekin politak lortzen bazituzten ere, gerora eskakizunak handitzen joan zitzaizkien eta mozkinak gutxitzen.

Gu orain sei urte hasi ginen otarren salmenta sistemarekin. Zabielen eman genuen gure asmoaren berri eta uztartzen joan ginen sarea. Bost bezerorekin hasi ginen, eta gaur hogeita bost batekin egiten dugu lan. Astelehenero zabaltzen ditugu otarra horiek arratsaldeko zazpi eta erdietatik zortzietara eliza atzeko aparkalekuaren aurrean.

Ditugun bezeroak oso kontzientziatuak dira. Guk gure produktuen kudeaketa egokia egin ahal izateko, konpromisoa eskatzen dugu, bezero kopuruaren arabera erein edo landatu egiten baitugu. Beste gauza bat eduki behar da argi, gure produktuak garaikoak direla: Bainak, abuztuan! aspaldiko esaerak zioen bezala.

Nola parte hartu dezake gutako bakoitzak elikadura burujabetasunari bultzada emateko?

Guk aholku bat emango dugu: erosketak egitera joaten garenean, erosten dugun produktu bakoitzaren atzean zer dagoen kontuan hartzeko. Nondik datorren, nola dagoen ekoiztuta, zer jendeak hartu duen parte, nolako baldintzetan egiten duten lan... Gaur bertan edozein dendatan ikusiko ditugu Marokon ekoiztu diren Gernikako piperrak, lan baldintza eskasetan eta garantia sanitariorik gabeak, zenbait pestizida eta herbizida Europar debekatuak daudenak han erabiltzea badutela. Antzekoa gertatzen da Hego Amerikatik datozenekin; beraz, kontu egin Made in... horri. Eta inguruko baserritarren produktuak badira...

Presente eduki behar dugu, gainera, ondorengo jarraipena ikusi nahi badugu, kondizioak ezarri behar direla. Merkatura joatean nabaritzen da baserriko produktuen saltzaileak zein adin duten.

MUTRIKUKO TANATORIOA Ntra. Sra. de Begoña
EHORZKETA
Iriagirre z/g
Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

Gorritxu autoak
Pol. ANTZOMENDI - Galdona bidea
MUTRIKU 943 60 31 86
gorritxuautoak@hotmail.com

LAPURRETAK ADINEKOEI

Ertzantzatik jakinarazi dutenez, Debabarrenean ugaritu egin dira lapurreta kasuak. Lapurreta-modalitate asko badira ere, adinekoei kalean egindako lapurreten inguruan arreta berezia jarzeko eskatu dute. Izan ere, adineko jendeak askotan diru kopuru handiak ateratzen dituzte aurrezki kutxan, eta lapurrak hori zaindu eta kalean zain egoten dira noiz erasoko. Horren aurrean, Ertzantzaren aholkua, diru kopuru txikiagoak atera eta erropetako barruko patrikoretan gordeta eramatea, ez kanpo aldekoetan. Gainera, kalean ezezagunak hurbiltzen bazaizkigu, ihes egin eta jende artera joan. Etxean adineko jendea dutenei aholku honen berri haiei ematea ere eskatzen zaie, guztion onerako.

ARBE HOTELA, %100 BERRIZTAGARRIETAN

Bezereoi ateak zabaldu zizkietenetik, Arbe hotelaren filosofia izan da ingurumenarekiko errespetua erakustea, eta horretarako, instalakuntzetan energiaren kontsumo eraginkorra izaten ahalegindu da. Urteetan zehar egindako inbertsioei esker, kontsumoa erdira murriztea lortu dute eta ingurumenaren gaineko eragina asko hobetu da. Aurtengoan, ziurtagarria jaso du Hotelak kontsumitzen duen energia guztia, %100, energia berriztagarria dela egiaztatzeko. Ereda ederra denontzat ere.

SIRIARA BIDALKETA

Bukatu da bilketa. Guztira, 256 kaxa (8 palet) doaz Siriara: garbitasunerako gaiak, erropak eta zapatak, jostailuak eta eskola materiala, kanpinak eta lotarako gaiak, motxilak, haurrentzako jana, biberoiak, pixohialak... Jasotako material guztia SOS Refugiados en Red taldearekin bidaliko da. SEUR Solidario kamioian Mutrikutik Valentziara, gastuak Seurrek berak hartuta; Valentziatik Siria ingurura iristeko, berriz, palet bakoitzeko 85 euro gutxi gorabehera.

Bilketaren arduran ibili den taldeak eskerrak eman nahi dizkie lanean jardun duten bolondres guztiei, materiala ekarri duten herritar eta dendei, ikastetxeei, dirua eman duten pertsona anonimoei zein taldeei, kultur taldeei, soziedade gastronomikoei, kirol taldeei eta Udalari.

Aurrera begira, diru-laguntza jasotzen jarraituko da, negu alderako kaxa gehiago bidali beharko direlako, izan ere, arropa biltzeko kanpaina itxi ondoren pila bat gelditu baita bidali ezinik.

HONDAKINAK ETA ONTZI GRISAK - II -

Azken Kalaputxin idatzi gendunaren jarraipena da gaurkoa. Gogoratuko degu: Oraindik ERREZIKLATUA izateko prestatua ez dagoen hondakina dala edukiontzi/kontenedore grisean ipiniko deguna: ERREFUXA deitzen dana.

Hondakinak egoki sailkatzen juateko, aurrekuan emandako zerrenda beste pixkat luzatu egingo degu. Beraz, GRISEAN: kandela, klera, koloretea, kotoia, kotoi bastoixuak, kreditu txartelak eta beste plastikozko txartelak, kremlera, kuterra, mahai-tresna plastikozkoak, lentilla, lija, lore artifizialak, lorontziak, mahai gaineko jokoak, makillajea, metxa, nyloa, nezeserra (plastikozkoa), oparitako (papera) plastikozkoa, zelofana, orratza, orrazia, pala, pelotak, pospoloa, tinta, tipexa, txikleak, xiringa, xurgagailu/aspiradore boltsak... **Zerrenda agortezina da, baina idea egiten bagoaz, ezta?**

KONTUZ! Hasieratik arreta pixkat ipintzen badegu, ti-ta batean jakingo degu gero NUN-ZER ipini. Lehendik badakigu: ZER ipini horixan, ZER urdinian eta ZER igluan (botilenzako berdeetan). Orain berriz, irailean ontzi MARROIAK jarriko diranez, ikasi eta egingo deguna da, danetakua botatzen degun nahasteko zakar boltsatik, organikoak apartatu, janari hondarrak apartatu, eta marroira bota. Errefuxak diranak, berriz, grisera.

Ondo egiteko gogoia eta asmoa ikusten da herrixan, orduan, ondo eginez gero igarri egingo da. Gipuzkuan Mutriku gitxien birziklatzen dan herrixetako bat izatetik, birziklatze neurri dexente batera pasatu geinke. Hori bai, ONDO egin behar da: nahi degu eta ahal degu. Aurrera! Guazen herri, garbi, ekologiko eta solidario bateruntz! Batzuk ondo egingo dutena, ez dezatela beste batzuk pikutara bota.

Udal Informazio Kanpaina bat egingo da. Gure aldetik ere geure hondar alia jarri nahi izan degu, une GARRANTZITSUA da hau eta, ondo hastia beharrezkoa da ondo jarraitzeko, eta zalantzak eta galderak eragin baditxugu herritarron artian, gu pozik, hori izan da behintzat gure asmoa. **HONDAKINIK ONENA SORTZEN EZ DANA!**

ESTROPADAK MUTRIKUN

Urteroko ohiturari eutsita, gure herriko portuan Euskal Herriko arraunlariak gure herriko portuan ikusiko ditugu maiatzeko asteburuetan. Maiatzaren erdi aldera

Gipuzkoako trainerilla ligako estropadak jokatu ondoren, maiatzaren 28an eta 29an Euskal Herriko trainerilla txapelketa jokatu da. Mutrikuarrok aukera ederra izango dugu gure herriko trainerilla ikusteko eta animatzeko. Txapelketaren ondoren, ekaineko lehenengo zapatuan, berriz, traineruak izango ditugu gurean, Mutrikuko bandera eramateko lehian.

DANTZA TALDEA ZAHARREN EGOITZAN

Urteroko ohiturari jarraituta, Gure Ametsa dantza taldeko dantzariak eta txistulariak Zaharren egoitzara joan ziren apirila bukaera aldera, eta dantza saio ederra eskaini zieten hango egoiliarrei. Esker onez, adinduek beraiek paper-bolatxo egindako koadro eder bat eman zieten dantzari.

GAZTE EGUNA

Aste Santua igarota, uste baino lehenago izango ditugu Malenak, eta hori dela eta hasiak dira Malenetako ekitaldiak antolatzen. Baita gazteak ere. Gazte eguna modu egokian antolatu nahian, bileretan hasi dira gazte batzuk, baina oraindik ere gutxi. Horregatik dei egin nahi diete gazte guztiei Gazte egunaren antolaketarako batzarretan parte hartzeko. Zenbat eta jende gehiagok parte hartu antolaketan, orduan eta egun beteagoa eta guztion gustukoagoa. Animatu eta parte hartu!

ASTE MUSIKALA eta E-MUSIK

Maiatzaren 2tik 6ra Aste musikala ospatu dute Musika eskolakoek, hamaseigarrenez. Urte horietan guztietan egin izan den moduan, ikasleek urtean zehar egindako lanaren ondorioak erakusteko eta entzuteko aukera paregabea izan dute.

Eta aste musikolari bukaera ezin hobea emateko, Europako Musika Eskolen Jaialdiaren hamabigarren edizioako (EMUSIK) kontzertuetako bat izan zen, Donostia 2016 Europako kultur hiriburutzaren baitan. Mutrikuko ikasle anfitrioiaren ondoan Tarragona, Suiza, Teruel eta Alemaniako ikasleek jo zuten, ostiral arratsaldea musika doinu bikainez beteta Goiko plaza.

KASKASI OMENALDIA

Jose txo Flores "Kaskas" joan ziztaigunetik, hutsu-nea izan da herrian hainbat eta hainbat alorretan, hainbat alorretako gizona baitzen bera. Oro har kultura-gizona bazen ere, herriko gai guztietan iritzia izan eta ematen zuen gizona ere bazen. Herri-gizona, Kaskas.

Zerbait egin behar zela eta egin behar zela, ekainaren 18an izango du Kaskasek herriko taldeek eskaini nahi dioten omenaldi xumea. Oraindik ere antolaketa lanak martxan ari badira ere, gogoan hartu egun bat: ekainaren 18a, afalostean, Zabel plazan.

PLAZATIK GAZTETXERA

Urteak dira Mutriku-ko Bertso eskolak Plazatik gatzetxera txapelketa abian jarri zuenetik, bertsolari gazteei espazio berri bat eskaintzearen. Gerora, txapelketa eskualdeko herrietako Gatzetxeetara zabaldu zen eta beste proiektio bat hartu zuen ekimenak. Ordutik, hainbat izan dira oholtzatik igaro diren bertsolari gazteak, mutrikuarrak ere bai. Aurtengoan, Mutriku Gatzetxean jokatu da finala, maiatzaren 21ean, larunbata, egun osoan izango den hainbat ekitaldiren ostean. Adi ibili, bertsozaleok, eta aprobetxatu aukera gazteen bertso freskoak gozatzeko.

GURE ESKU DAGO

Apirilaren azken astean iaz egindako oihalarakusketan egin ondoren, apirilaren 30ean aurtengoan herritarrekin landu nahi den adierazpenaren ekimena aurkeztu zen. Horren bidean, maiatzaren zehar herritarren artean bilerak burutu ostean, ekainaren 4an Erabakitze eskubidearen inguruko herri-adierazpena aurkeztuko da herritar guztien aurrean, aurrerago jakinaraziko den orduan eta tokian. Hortik aurrera, adierazpenari atxekimenduak biltzeko garaia etorriko da. Hausnarketarako kontzeptu hauek izan dituzte bileretan: Herri bat gara; Erabakitze eskubidea; Herritarron garaia da. Nork bere hausnarketa egiten hasteko, puntu ederrak. Puntu ederrak herritarron elkartasunetik abiatu eta herri bat garelako sinestuta erabakitze eskubidea aldarrikatu nahi dutenentzat.

MUSIKA ESKOLAN MATRIKULA EPEA ZABALIK

2016-2017 ikasturarako matrikulazioa maiatzaren 23tik 27ra Matrikulazioa zabalduko da Mutriku Udal Musika Eskolan. Musika eskaintza zabala 4 urtetik 100 urtera arteko ume, nerabe, gazte eta helduentzat, aukera zabalarekin: emanaz: Musika eta Mugimendua, Musika Mintzaira (heduentzat talde bereziak ere bai), Korala, Abesbatza, Musikatresnak, Informatika Musikala, Euskal Musika, Talde instrumentalak... Informazio gehiago behar izanez gero Musika eskolara deitu 943603780 telefonora. Bulego ordutegia: astelehena eta asteazkena 20:00-21:00, osteguna 10:00-12:00 eta ostirala 14:00-15:00.

IKUSMEN ARAZOAK ETA ESKOLA PORROTA

Azterketa askok erakutsi dutenez, ikusmen arazoak eta eskola porrota lotuta doaz oso. Porroteko hiru kasu bakoitzeko, bat ikusmen arazoek eragindakoa da, frogatu denez. Azterketa horietan, lau ikasletik batek arazoak ditu ikusmenean; adibidez, miopia, astigmatismoa, hipermetropia edota begi alferra.

Arazo horren jakitun, Visión y Vida elkarteak ikusmenaren screening saio bereziak antolatu ditu estatuko 500 herritan, eta Mutriku ere bai, Alazne optikan hain zuzen ere. Optikatik pasatzen diren lehen hezkuntzako ikasleei egingo zaien screening horretan, umeari eta gurasoei galderak egingo zaizkie sintomak edo susmoak antzematearren, eta horiekin batera zenbait proba kliniko ere bai. Ekimen honen baitan egindako azterketa hauek doakoak izango dira, eta umearen ikusmenean arazoren bat agertuz gero, optiko-optometristak ikusmenaren azterketa oso bat egiteko proposamena egingo du, konpromiso komertzialik gabe.

Etxean jakingo balute...

Kaixo! Ez dakit oso ondo ekartzen dudan hau zalan-tza den... galdera... kexa hutsa... baina idatzi egin nahi nuen. Gaya naiz eta nire etxean aspaldidanik dakite. Uste dut inoiz ez dela sekreturik egon horri dagokionez. Ordea, ez dut "lumadun gay" baten este-reotipoa betetzen eta inoiz etxean ez zait antzekorik bizitzea tokatu. Aurrekoan, bazkalostean, lagun bat taberna baten drag-queen bat balitz bezala erdi mozorrotuta ikusi nuela esan nuen. Lasai asko bota nuen nire gurasoek beti onartu bainaute. Baina nire gurasoek ez zuten espero bezala erreakzionatu. Amak nazka aurpegiaz begiratu eta esan zuen "etxean jakingo balute...". Eta, nik, egia esan, flipatu egin nuen... eta oraindik flipatzen nago. Zer arraio gertatu da nire gurasoekin? beti izan ote dira horrelakoak?... norbaitek antzeko egoerarik ezagutzen al ditu?

Kaixo irakurle kuttun hori!

Kontatzen diguzuna, tamalez, uste baino arruntagoa da. Eta horrelako egoeren sortzaile bat badaukagu, zalantzarik gabe, LGBTBI+ kolektiboaren normalizazioaren alde lan egiten dute(/gu)nok d(/ga)ituzu. Bai, ez duzu gaizki irakurri, batzuetan mila buelta ematen dizkiogunok buruari ere "normalizazioaren" alde egiten dugu. Eta normalizazioa ezin daiteke apustua izan.

Adibide sinple batekin azalduko dugu. Gure herri honetako homofoborik handienak ere nolabaiteko errespetua senti dezakegu Jesus Vazquez telebistako aurkezleagatik. "Gay-a dela izan ezik, beste guztian oso normala baita". Ikusten?

Emakumeen munduko adibide bat. Sandra Barneda. Ia negar artean esan zuena lesbiana zela. Baina hain aurkezle ona, fina, argala, ederra... ez marimutil horietako bat! Ulertzen?

Gugandik espero dena betetzen ez badugu ere, ez da berdina "alderdi batean bakarrik kale egitea" edota "alderdi baten baino gehiagotan kale egitea".

Nolabait, gizarteak bere balorerik trinkoenei ezetz ez egiteko duen mekanismo moduko bat dela esan genezake. Gauza "arraro" batzuk "onartzen" ditu, baina oso eredu konkretuetan, oraindik ere errefusatzeko duen zerbait horren aurka gehiago indartzen den bitartean. Izan ere, askotan lortzen du "onartutako berriak" desberdina denaren kontrako borrokan aliatu bilakatzea, "beraien irudi negatibo bat islatzen baitute".

Gay eredu konkretu honen errefusari "plumofobia" deitzen zaio, arrazoi nabarmenengatik.

Baina badakizue normalean ez garela azalpen hutsean gelditzen, eta oraingoan ere pausu bat haratago joan nahi dugu... Zer da benetan atzera egiten duena "homosexualitatearen" barnean? Are gehiago, zer da atzera egiten duena, konkretuki, eta hainbeste sumin pizten duena "gay"en kasuan? Feminitatea.

Feminitatea besarkatzea eta adieraztea guztiz zigortua dago pribilegioak jaso dituztenen artean, alegia, gizonezkoen artean. Beraiangandik espero da guztiz maskulinoak izatea eta feminitateak badirudi, oso proportzio txikian ematen bada ere, beraien gailentasun hori urratzen duela...

Hilabete honetan ez daukagu liburu konkreturik, bai ordea artikulua ixteko esaldi bat:

"Aniztasunean aurkitzen da indarra eta edertasuna"

Maya Angelou

Galderak edo zalantzak argitzeko:
sexuenea@gmail.com

PELLO ULAZIA IBARZABAL

“Nire isileko bidaia hau ederra izan da”

Isilean aritu da azken hamar urteotan. Zertan ote? Urte horietako guztietako emaitzak argia ikusi du. *Isilean* instalazioa eman du ezagutzera. Andoaingo Bastero Kulturgunean izan da. Bertaratu ez garenok udazkenean Mutrikun ikusiko dugun itxaropenez gaude. Erabat lanpetuta ibili arren, ezin izkin egin Kalaputxiri, eta gus-tura aritu gara Pellorekin.

Ibilbidearen laburpen bat egiterik, bai?

Artearen esparruan beti interesatu izan zait bere alde estetiko, politiko eta pedagogikoa, eta askotan hiru ildo horiek ezin izaten dira bereiztu. Potentzial estetikoa, nolabait, nire doktoretza tesian bilakatu zen, *Itsasoarekin* proiektuan garatu nuen; bertan, artearen jakintzak paisaiaren eraikuntza estetikoan egin dezakeen ekarpena jorratzen da. *Isilean* proiektua, berriz, artearen potentzial politikoan oinarritzen da, orain arte gizarteak ezarri izan dituen jarrerak aldatzeko edo prozesu aldakor horiek nolabait azkartzeko. Aita naizen aldetik, eta gizonezkoa, etxe barruko jardunetan eta seme-alabekin izan ditudan esperientziak islatu nahi izan ditut artearen bitartez. Hamar urtetan zehar landutako proiektua da erakutsi dudana. Egun, irakasle lanetan ari naiz unibertsitatean, eta artearen ildo pedagogikoan sartuta nabil buru-belarri. Arte pro-

zesuak eskatzen duen pentsamendu kritikoa, zeharkako bideak edo begirada sentsibleak lan-tzen, besteak beste.

Nola garatu zen zure buruan etxeko lanak arte bilakatzea?

Esan beharra daukat nire helburua ez dela etxeko lanak arte bilakatzea. Nik artea erabiltzen dut jarduera, esperientzia edo objektuetako oinarrian egon daitekeen estetika azalarazteko. Hori horrela, bilakaera bat izan dut: gazte garaian, gure etxean, ez nuen etxeko lanik egiten, nire rolari “egokitzen” zitzaien ez behintzat; horixe zen orduko nire ego-
era. Baina ikasi egin nuen, etxeko lanak konparti-tzearen garrantziaz jabetu, eta konturatu nintzen lan neketsu eta errepikakor horiek ez direla esker onekoak. Denborarekin, norberegianatu egiten dira eta ohitu egiten da; norbera konturatzen da etxean entzundako gauzez, garbi usainaz... eta kontura-tzen da etxeko lan horiek duten bikaintasunaz. Ohea egitea gorrotagarri izatetik, ohea txukun egi-tera iristen da bat. Eta ohe gaineko izara zuri batek nola argitzen duen gela! Gauza horiek guztiak, sentsibiltate horiek ere denborarekin etortzen dira. Eta momentu batean denak ematen du arreta: xaboi-pastilla bat gastatzen ari denean, baso bat apurtzen denean, oihal bat edo zapi bat lisatzen duzunean... Agian, artisten betaurrekoak, jakindu-
ria zein sentsibiltatea daramatzalako ikusten ditu norberak osagai estetiko horiek. Eta sarri suerta-tzen ziren potentzial estetikoa zuten elementu zein egoerak.

Esperientzia horiexek osatzen dute gizon berri bat, eta esperientzia hori aldarrikatu beharko genuke gizontasun berri bat eraikitzeko, gizon irudi bat berreraikitzeko. Hori derrigortuta egiten denean, zama bat da beti, baina aukera bat denean, oso aukera ona bilaka daiteke. Gizonezkook esparru hori ez dugu sekula jorratu, eta uste dut oso sen-siblea dela. Etxe barruko ardura nagusiak hartze-

ak esan nahi du pediatriarekin hasten zarela harremanetan, guraso elkartean sartzen zarela... Hainbat eta hainbat gauza, historikoki bizkarra eman izan diegunak, eremu aberats bilakatu dira. Eta gauza sentsible horiek, gauza subjektibo horiek azaltzeko esparrua ere bada artea. Objektuak berak ez dauka estetika hori, estetika jarduerak dauka. Estetika hitza bera, banalizatuta egoteaz gain, irudi hutsetara mugatzen dugu; filosofo eza-gun baten arabera, ordea, etika eta estetika bat dira, berbera. Eta etxe barruko lan horiek guztiak: etxea berotu, garbitu, jana prestatu besteentzat, besteen arropa zikinak hartu, garbitu... horrek denak etika handi bat dakar, eta etika hori gorpuztu daiteke artearen bitartez; esango genuke, modu honetan, estetika etikaren lengoaia bilakatzen dela. Eta nik etxe barruko lan horri duintasuna eman eta zabaltzeko erabili izan dut artea, urteetan zehar, eta soilik emakumeek, isil-isilik egin dituzten lanak izan baitira.

Zure ustez, zer da berdintasuna?

Nire ustez, justizia kontua da. Berdintasunaz ari garenean, eskubide eta aukerez ari gara. Gizartea jende desberdinak osatzen dugu, bakoitzak bere identitate eta subjektibotasunetik, eta gizartea aberatsa eta justuagoa izango da desberdintasun horiez guztiez osatua badago eta desberdintasun horien guztien eskubide eta aukerak errespetatzen badira.

Pertsona bezala, osatu egin zaitu honek?

Dudarik gabe eta betiko. Edozeini gomendatzen diot honelako esperientzia izatea. Seme-alabak izanda, aukera paregabea izan daiteke gizon

bezala ere osatzeko.

Betitik izan zara artista, horixe sentitu duzu?

Beti, ez neukan zalantzarik. Armeria Eskolan hasi arren, hura utzi eta Debako Arte Eskolan hiru urte eman nituen. Orduan pentsatzen nuen gustura egingo nituela Arte Ederrak, baina halako karrera akademiko batek eskatzen duen diziplina mota hori, bada, garai hartan ez neukan. Arotz lanetan hasi nintzen eta urte batzuetan gustura aritu nintzen, baina barruan neukan harrari erantzunez, Arte Ederrak ikasteari ekin nion. Ume-umetatik, ikastola garaitik, norbera konturatzen da izan ditzakeen dohainak ez dituela hezkuntza sistemak errekonozitzen, eta askotan izaera horrek baztertuta uzten gaitu sisteman. Hezkuntza barruan beste arlo batzuek pisu handiagoa dute arteak baino, baina haur guztiak dira sortzaileak. Zoritxarrez, hazi ahala sormen hori baliogabetzen joaten gara. Arlo pedagogikotik horixe da gure erronka: lehenengo, sormen hori desmitifikatu, denok sortzaileak garela jabetuz, eta, ondoren, sormen hori garatzeko didaktika berriak sortu.

Zer da *Isilean*?

"*Isilean*" proiektua hamar urtetan zehar gizon batek bere etxe barruan izan dituen bizipen eta esperientzia estetikoak islatzen dituen errelatu artistikoa da. Bere helburu nagusia gogoeta bat bultzatzea litzateke: berdintasuna, maskulinitatea eta aurrez markatutako dinamika sozialen ingurukoa. Errelatu artistiko hau (2002-2012), eskulturaz, ikusentzunezko eta argazkiz osatua dago. Erakusketa abiapuntu bat da aztertzen duen gaiari buruzko debate edo eztabaida bat sustatzeko.

Apirilaren 13an egin zuen bere aurkezpena Harrera Elkartek Mutrikun. Gatazka politikoaren ondorioz, espetxeetatik zein atzerritik etxeratzaren diren pertsonak babesteko sortutako elkarte, hainbat zailtasuni egin behar izaten baitiete aurre. 1980ko hamarkadan konturatu ziren hainbat hutsune eta zailtasun zeudela pertsona horiek gizarteratzeko orduan, eta zailtasun horiek konpondu nahian jardun zuten zenbait taldek. Azken urteetako lanari esker lortu dute, azkenez, Euskal Herri mailako talde bakarra osatzea.

Aurkezleek behin eta berriz azpimarratu nahi izan zuten ez zirela preso edo errefuxiatuei laguntzen ari, pertsona libre eta eskubide guztien jabe direnei baizik. Eta gonbita egin zuten helburuekin bat egiten duen edonork elkartearekin bat egin dezan, edozein sentsibiltatekoa izanda ere.

Bidea egiten

Aspaldi jabetu ziren gatazka politikoaren ondorioz etxeratzaren zirenen gizarteratzea ez zela izaten denetan berdina. Herri txiki edo auzo-gune batzuetan erraza gertatzen bazen ere, zailagoa zen hirietan. Horregatik,

han-hemenka, laguntza taldeak sortu ziren era autonomoan. Hasera batean, ez ziren hainbeste etxeratzaren zirenak, baina urteek aurrera egin ahala, gora egin zuen arazoak. 2000. urtetik hona, noizbehinka bildu eta laguntza egokiagoak aurkitzeko hausnarketak hasi zituzten, eta aurrera begirako pausoak aztertu zituzten.

2005ean, Loiolako elkarrizketen ondoren, kaleratze handien itxaropenak zabaldu ziren eta horrek egoera berrirako prestatu beharra eskatzen zuen. 2006an preso ohi batek bere buruaz beste egin izanak erabaki irmo bat hartzera bultzatu zituen lehen era autonomoan mugitzen ziren laguntza-taldeak.

Hausnarketa sakon baten ondoren, 2012an gaia bere maila egokian kokatzea lortu zen: izaera nazionalakoa behar zuen izan. Legeztatzea eraginkorrago izateko, lan esparru asistentzialean finkatu, eta elkartearen formatua hobetsi zen fundazioarenaren orde, gardengo delako eta kontrol errazagoa duelako. Horrela, Zarautzen bi batzar egin ondoren, "Harrera Elkartea" izenez legeztatu zuten urte horretan bertan.

Egungo funtzionamendua

Bazkideen Batzar Orokorra da elkartearen organo gorena, eta bertan izendatutako Zuzendaritza Batzordea arduratzen da ezarritako bideetan aurrera egiteaz. Arlo ekonomikoa osatzeko, laguntza instituzionala, laguntza puntualak, bazkideen kuotak, eta taldetxoek herri ekimenen bidez lortzen dituzten sosak dituzte. Baina ziurtasun bat eduki nahian, eta ahalik eta aurrekontu errealean izateko, bazkidetza zabaltzearen kanpainan ari dira. Sentsibiltate ezberdinekoak izan arren, gonbita egin zioten helburuekin bat egiten duen orori elkartearekin bat egin dezan: urtean 60 €ko edo hiru hilean behin 30 €ko kuotarekin.

Instituzioekin harreman ona dute, eta begionez ikusten dituzte elkartearen ekimenak.

Libre ateratzen diren pertsonekin, egun batzuk igaro ondoren jartzen dira harremanetan, eta lehentasunen arabera, euren laguntzak eskaintzen dizkiete. Egunerokotasunerako beharrezkoak direnak (identitate agiria ateratzea, gidabaimena, eta abar). Diru premia izaten dutenez, laguntza zuzenak edo zeharkakoak eta lan mundura bideratzeko sarea ere eskaintzen dizkiete. Osasun arloan, berriz, arlo psikologikoan, odontologian eta oftalmologian izaten dituzte premiak; zenbait profesionalen materialen kostua soilik kobratzen dute. Eta, jakina, hurbiltasuna.

Mutrikun lau lagunekoko batzorde bat sortu da, eta irekia dago nahi duenarentzat.

Tel./Fax: 943602938 - E-mail: 943600993 - Sekeleko: 409413305 - "Mandilazpi" - 20030 MZ/TEHU

BERTSO PAPER SARIKETA 2016

OKELAR

ANAIK GOGOAN

UMEEN MAILAN

parte hartzaile mutrikuarrak

Egilea: Oskitz

1) Biak pasatzen zeuen batera ederto bizirik iraun balitz mundua hobeto ederrak ziren biak Roman ta Modesto preparatuta zeunden ta irabazteko

2) Biak ibili ziren beti txapelketan Mutrikun jaio ziren ta han lehiaketan bertsotan baino leno gustura ikasketan biak aritzen ziren baserri lanetan.

3) Beraien koplak dute ederra iraunpena beti eduki zuten bertsotan almena biak hartu zioten ametsi aurrena Roman bezperan hil zen ederra guk pena

Egilea: Maitane A.

1) Lau anai-arrebako baserri itzela guk kantatuko dugu beraiek bezela beurak merezi dute kristoren txapela badakigu mutrikuar petuak zirela.

2) Bi anaiak bazuten hitzen emaria holako izan behar da bertsolaria merezi dutelako bi haiek saria beraientzat herrian dago_omenaldia.

3) Originaltasuna beraien bertute txistua jotzeko ere almena balute beraiek sari denak hartuko bai luke Okelarren mailara heldu nahiko nuke.

Egilea: Irati I.

1) Modesto eta Roman dia abilenak beraiek eziala bertsotan errenak famatauk diala beraien izenak beraiek izan dira bertsotan onenak

2) Beraiekin pentsatzen beti noi gauetan amets egiten det nik kantatzen plazetan Benitakin elkartu ginan denok bertan Okelar baserria ederra benetan

3) Kantari asko dakau gu denok atzian barria ateatzen da beurak entzutzian berdin goizian edo berdin iluntzian Roman eta Modesto abilak bai zian

Egilea: Anje C.

1) Okelar baserrira joan ginen Jonekin bideua ere grabau bertsos eskolakekin ondo pasau genuen baserrian eurekin familia jatorra izan zan gurekin

2) Mutrikuko bertsolai abilak benetan koplariak ziren ta kantatzen kaletan oso onak zian ta beti txapelketan bi anaiak koplari joan ziren gartzetan

3) Laste egingo dugu guk omenaldia bertan aterako da kristoren saria hori lortzen badut nik daukat oparia beraiek bezala ni naiz bertsolaria

Egilea: Andoni A.

1) Ez dut izan aukerarik biak ezautzeko igual izango ziren pare bat paleta hemengo edozeinek badaki hobeto ez dakit zeintzuk diren Roman ta Modesto

2) Bertsolai oso onak baina ni hobia beraien famagatik onak omen dia irabaziko degu guk ere saria zeozeatxik eingo zaie laste omenaldia

3) Egingo didate bai niri omenaldia niretzat izango da hori oparia ni aterako naiz bai kriston kantaria handitan izango naiz ni bertsolaria

Egilea: Ane U.

1) Roman eta Modestok bazuten izena beraiek joanda gero etorri da etena pentsatze utzarekin etortzen zait pena bertsolari izatea izan zen haiena

2) Gu behin bertsoeskolatik beraien etxera ikusi genun ahizpa ta beai poztera bueltatzeko eskatu goaz betetzera hurrengoan jungo gea errepikatzen

3) Aurten ere gazteok dakau txapelketa irabazi edo galdu gu pozez beteta Okelar gai bezala tokatu da eta guk edukiko dugu biengan arreata

MUTRIKUKO
BERTSO-ESKOLA

ASTIGARRAGA ANAIK, S.L.U

ERAIKETAK

Tel.: 943 60 40 86 / 667 411 938

e-mail: astigarragamutriku@outlook.es

Txurruka Tteak., 28 behea - 20830 Mutriku (Gipuzkoa)

APALLU
ITURGINTZA

Telf.: 600 316 381 - 943 02 98 61

San Agustín, 3 - Mutriku

apallu@apallu.es

www.apallu.es

Erne, badatoz frantsesak!!

Eskolan, gehixago edo gitxiago, danok ikasi degu Frantziako iraultza edo *reboluziua*. Badakigu, gaiñera, gertaera haren ondorixuak hurrengo urtietan ere igarriko zirana... baiña, entzun al dezu iñoiz geure herriraiño ailegatu zirala?

1789. urtian Frantzian aldian Iraultza nagusitu ostian, eta batez ere 1793. urte hasieran Frantziako Luis XVI.ari lepua moztu zixuenian, beste toki askotakuak bezela, gipuzkuarrak ere bildurtzen hasi ziran. Eta Frantziatik etorri zeiken erasuari aurre egitzeko prestatzen hasi ziran; baitxa mutrikuarrak ere. Otsaillaren 17xan, Udalak erabaki zonan, *“que dispongan las baterias, y todo lo demas necesario para la defensa de este puerto de qualquier invasion que quieran hacer los franceses”*.

Frantziak, 1793ko martxuaren 7xan deklaratu zion gerria Espaiñari. Gaur egun, *“Konbentzio-gerria”* izenez eza gutzen degu gerra hau. Herrixa etsaixetatik babestiarren, Mutrikuko udalak 10 konpaiña osatzia erabaki zonan. Konpaiña bakoitza 50 gizonak osatzen zeuen, 17 eta 60 urte bitxartekuak. Danetara, 500 mutrikuar herrixa zaintzen! Konpaiña harek, astebeteko txandetan jarduten zeuen, *“así en el muelle, como en San Nicolas, y demas parajes”*. Mutrikuar harek ez zakixen armak ibiltzen, eta horregaitxik, 10 konpaiñietako ofizialek eskopetak kargatzen eta tiro egitzen ikasi zeuen, gero gaiñerakuei erakusteko.

Itsasotik etorri zeikezen frantsesak, eta horregaitxik, hasiera-hasieratik, talaixerua izentau zeuen. Lan bikoitza zakan Talaixakuak: batetik, Kofraixarako, maiñelak zaindu eta arrantzia seiñalatzia, eta bestetik, Udalak hala eskatuta, gerrako gorabeherien berri ematia. Udalak eta Kofraixak, erdiz bana ordaintzen zixuen lana. Sasoi latzak ziran. Gipuzkuako Aldundixak, aldixan-aldixan, batailloietarako gizonak eskatzen zitxuan, eta gaiñera, gerrako gastuei aurre egitzeko, zergak haunditxu bihar izan zitxuen Udalek.

1794ko uztaillaren 28xan frantsesak Naparruako Bera herrixan sartu ziran, eta laster ailegatu zeikeenez Mutrikura, Udalak hainbat agindu eman zitxuan. Batetik, talaixeruaren abixuak zorrotz betetzeko agindu zonan: *“que siempre que el talajero haga humo por tres veces estando las lanchas en la mar, se retiren al puerto con la posible brevedad”*; bestela, 20 pesoko isuna zaken arrantzaliei. Bestetik, fusillak prest eta garbi eukitzeko eta ahal bezain beste kartutxo egitzeko agindu zonan. Hirugarren agindu bat ere bai: Mutrikuko baserri guztietara 2 edo 3 gizon –fusillak hartuta, jakiña!– juateko agindu zonan.

Frantsesak hurre zozela-eta, 1794ko abuztuaren 2xan, “eleizako zidarra” (pieza baliotsuak-ta) eta artxiboko dokumentuak ondo gordetzeko agindu zonan Udalak. Zidarrezko gauzak, Gasteizko Santo Domingo Komen-

duan gorde zitxuen; artxiboko dokumentuak, berriz, Isasimendi baserrixan ezkutatu zitxuen.

Bergaratik, Tolosa (hiriburua) defendatzera juateko abixua jaso zonan Udalak. 1794ko San Lorentzo egunian –abuztuaren 10ian– goizian goiz Komenduan mezia entzun eta 7ak aldirian, 440 mutrikuarrek erten zeuen Placentxi aldera, bertan armak hartu eta Tolosarako asmatan. Baiña, plaentxiarrek esanda jakin zeuen ordurako frantsesek Tolosa eta inguruak hartuta zaukezela, eta, berriz ere, Mutrikura bueltau ziran, etsita.

Frantsesen bildur

1794ko abuztuaren 28xan Ondarrua erre zeuen frantsesek. Etxe gehixenak (110 inguru) erre zitxuen, andrazkuak bortxatu, 6 lagun hil, 20 lagun preso eruan... Ikara garrixa izan ei zan. Abuztuaren 29xan, Eibar ere erre zeuen: udaletxia, eskolia, ospitxalia eta 116 etxe. Beste herri askotara ere ailegatu ziran frantsesen hatzaparkadak.

Horrek jakinda errez ulertu leike, 1794ko abenduaren 14an Sargento nagusixak errekonozitzeko falta ziran 81 mutil mutrikuar deitxu zitxuanian, udalak agertu zonan kezka. Ahalegindu zan 81 mutrikuar horrek, frantsesen kontra jo gabe, lasai-lasai lagatzen. Zer ba? Batetik, herrixa babesik gabe zauanez mutil harek lagungarrixak izan zeikezelako, eta bestetik, frantsesek sartutako bildurragaitxik: *“y las amenazas que tiene hechas el enemigo de quemar el pueblo y pasar a cuchillo a todos, en caso de que los mozos tomen las armas”*.

Ondarrutarren lapurretia eta Larangako kanpamentua

Frantsesek zer dala-ta erre zeuen Ondarrua? Historialari batzuek, 10 egun lehenago, abuztuaren 18xan izandako gertaera bat aitxatzen deue. Egundorretan, bizkaitxarrek Mutrikura sartu eta bertako arma eta munizio gehixenak ostuta Ondarrura eruan zitxuen. Burdiñazko 4 kaiñoi, brontzezko 2 kaiñoi, 183 fusil... Mutrikuko portua zaintzeko armarik gabe, errez imajiñau leike mutrikuarren egoera penagarrixa.

1794ko urrixan, Julian de Churruca Mutrikuko alkatiak, gutun baten bidez, goi-agintarixei eskatu zixuen frantsesengandik babeserako zauan Azterrikako (Berritxu) kanpamentua Larangara eruateko. Itxuraz, ordurako frantsesak bi aldiz sartu ziran Mutrikura, eta hirugarrenez ere errez sartu zeikezen. *“el campamento de Azterrica deja descubiertos los pueblos de Motrico, Ondarroa y Berriatua, y los puertos muy interesantes de Motrico y Deva y cubre tan solamente a Lequeitio, quedandole sin embargo al enemigo desfiladeros para atacar uno y otro: pero fijandose sobre la loma de Laranga, no solamente se conseguia cubrir los mismos puntos con mayor solidez, sino que con menor fuerza y mas comodidad de la tropa, podria tambien cubrirse a los pueblos de Motrico, Ondarroa, y Berriatua y haun a Deva con sus respectivos puertos”*

Arremieta baserria

Frantsesak Mutrikun

Hilabete luzietan egon zen frentia Deba errixuan, 1794ko azarotik 1795eko amaiera arte. Bizkaitxik etorritxako soldaduek babesten zitxuen defentsa postu arriskutsu harek. Kaiñoi batzuk Larangamendin zozen, beste batzuk Iruroiñ –edo Yruroguen– gaiñian...

1795eko ekaiñaren 28a. Domekia. Goizeko 6ak. Espaiñiarren lerruak apurtuta, Deba ibaia zeharkatu eta Mutrikun sartu ziran frantsesak. Hurrengo urtietan ere goguan gordeko zeuen orduko mutrikuarrek egun beltz haura. Mutrikuko alkatiak 1797ko martxuan egindako txosten baten irakurri geinkenez, frantses harek ez ziran sartu Mutrikura lagunak egitxera: *“quando rompiendo la linea del exercito español, entraron en esta villa, mataron los soldados franceses a tres hombres, y una muger, de diferentes caserios de ella, sin que para ello les hubiesen dado el menor motivo, y tambien saquearon, y quitaron quanto hallaron en los mas de los caserios de esta jurisdiccion a donde por mas seguridad se havian llevado muchos efectos del pueblo”*.

Eleiz liburuetara juanda, frantsesek hildako hiru lagun berri izan degu.

BAT: Agustin Cleto Alberdi Mendecute (1742-1795). *“En 28 de junio de 1795, día Domingo por la mañana mataron los franceses despues de roto el cordon de Larangamendi y Sasiola, a Agustin Cleto de Alberdi ynquilino de la caseria de Laranga Echeverri”*. 53 urte zakazen Agustin Cletok. Maria Josepha de Larrañagarekin ezkondata zauan eta 6 seme-alaba zakazen. Heriotzaren berri eman zoanak, zehaztasun guztiak ematen diguz: *“lo hallaron muerto y traspasado a baionetazos, y la mañana siguiente fue enterrado, despues del oficio de Sepultura, en la Hermita de Sn Pedro, por hallarse demolida la Yglesia Parroquial”*. Gogoratu daigun Mutrikuko eleiza zaharra 1790. urtian bota zeuela.

Aitxa-seme batzuk ere hil zitxuen frantsesak, Arribinieta edo Arremieta baserrixan: Juan Josef de Andonaegui eta Manuel de Andonaegui. Arribinieta baserriko errenterua ziran aitxa-semiak; 60 eta 29 urtekuak, hurrenez hurren.

Bl: Juan Joseph Andonaegui Galdos (1735-1795). *“..mataron los franceses a Juan Josef de Andonaegui ynquilino de la caseria de Arribinieta, natural y vecino de esta villa de Motrico y marido lexítimo en quartas nupcias de Maria Francisca de Olascuaga ya difunta”*. Nun lurperatu zeuen? Galbaixon! *“a su cuerpo cadaver le sepultaron el día siguiente en le Hermita del Calvario ocultamente algunos hombres de los caserios inmediatos, pues nadie podía aproximarse a la citada caseria de Arribinieta, si no es con mucha cautela por temor al frances”*. Hemen ere, danak bildurrak aidian!

HIRU: Manuel Andonaegui Furundarena (1765-1795). *“..a cosa de las seis de la mañana rompieron los franceses el cordon del punto de Laranga y Sasiola y mataron despues que se internaron a Manuel de Andonaegui nral y vecino de esta Villa de Motrico, mozo soltero”*. Hau ere, Alberdi bezela San Pedro ermitxan lurperatu zeuen.

Uztaillaren 22xan bakia etorri zan. Gerria amaitxutakuan, esker onez meza ospatsua egin zan abuztuaren 10ian, *“antes de la misa popular, con missa solemne y tedeum cantado al pie del presbyterio con sus preces y oraciones del Manual Romano en accion de grazias de la paz, que se havia firmado entre la España y la republica Francesa”*.

Gerria amaitxu eta gero, azaruaren 22xan, gerran parte hartutako 81 mutrikuarri frenterako lagatako fusillak, kartutxo-gerrikuak eta mantak bueltatzeko eskatu zixuen. Itxura danez, gerran parte hartu eta mertzi entzutia ez zan nahikua izan mutrikuar harentzat.

Josu Larrañaga Arrieta

GURE HIZKUNTZAREN HISTORIA EUSKARA JENDEA GURE HISTORIAREN HIZKUNTZA

MUTRIKUK EUSKERIA EUSKERIAK MUTRIKU

Hasiera batek bukaera dakar, eta aurtengo ikasturte-ari ere horixe ari zaio gertatzen. Maiatzian sartu gara eta eguraldi onakin batera urte osoan hartutako konpromiso zenbait leundu egiten dira uda garaian.

Halere, ezin dugu komentatu gabe utzi egunerokoan egin eta ezkutuan geratzen diren gure ekintzak. Luza-mendutan sartu gabe, egindako guztiaren artean bi bakarrik komentatuko ditugu, biak ala biak funtsezkoak gure ustetan.

Lehenengoa, joan den hilabetean egin genuena. **Euskara jendea** dokumental sorta ikusi eta landu genuen gaztetxean. Dokumental horiek ikusita **euskararen jatorriaz eta bilakaeraz hitz egin eta hausnartzea izan zen helburua**. Hiru larunbatetan egin-dako hiru saiotan 7-8 lagun inguru batu ginen guztira. **Errepikatu zutenak gustura** geratu ziren ikusi eta komentatutakoarekin; hortaz, gu ere bai. Bide batez, Kalaputxiko orrialde honetatik ere eskerrak eman nahi dizkiegu Euskara Jendea taldeko partaideei beraien eskuzabaltasunagatik.

Bigarrena, **azken bizpahiru urteetan** martxan darabilgun egitasmoa da, **Berriketalagunaz** ari gara. Azken urtetan, **bikote edo koadrila kopurua goraka doa**, eta horrela jarraitzea nahi genuke beharrezkoa

den denbora guztian. Martxan ari diren taldeak **gustura ari dira** beraien egitekoetan, **bakoitza bere abiadura eta konpromiso mailarekin**, baina denak euskaraz. Jakin ezazue Manu, Elena, Yolanda, Elisa, Ramon, Ivo, Elena eta Iñaki euskara ikasi edota praktikatzen ari direla, eta herritar horien euskararen normalizazioa **beraien bikoteen esku bakarrik ez dagoela**, baizik eta **mutrikuar guztion esku dagoela**.

Hori dela eta, **euskara praktikatu** edota **proiektu honetan bere alea jarri** nahi duen guztiok hitzordu bat dugu jarrita **maiatzaren 27an 18:00etan Beheko Plazan**. Bertan, montxor bat eginez, **berriketan egiteko aukera** izango dugu. Guk geure borondateetik euskararen normalizazioan eragin nahi dugu, eta hori lortzeko bidean **edonork du lekua** gure alboan. Bertara hurbilduz gero, esku **zabalik hartuko zaituztegu**. Horretarako **euskara ahoan ekarri** eta ea une goxo bat partekatzen dugun.

Beraz, animatu euskara sendotu nahi duzuenok eta horretan laguntzeko prest zaudeten herritarrok!

Euskarak egiten gaitu

baitxoelkartia@gmail.com

(edozerarako: kontsulta, zalantza, informazio...)

IRRI EGUNAREN LEHEN EDIZIOA

Lorenzo ate joka daukagu jada, ordua ere bazen, bere izpiekin besarkada goxoak ematen dizkigun lez, geuk ere, besarkada horiek plasmatu nahi izan ditugu. Besarkada goxo eta beroak eman nahi izan dizkiegu herriko txikienei, eta zein bide da egokiagoa elkarlanean baino. Eskerrik asko, beste behin ere zuen agendetan Txantxangorrirentzako tarte hartu eta barreneko haurtoari ateak zabaltzearen, Irri Egunean ez baitziren soilik haurrak izan protagonista. Guraso asko ere, prest agertu ziren antolatutako ekintzetan parte hartzeko, eta hau horrela, geure artean gurasoei begira zerbait antolatzeko hitza hartu dugu. Nor agertuko zen prest, Gabonetan jarritako puzgarrietan bezala, oinetakoak kendu eta hara eta hona irribarrea aldarrikatzen aritzeko?

Ederki murriztu ziguten lana Atracciones Sanz-eko langileek, haiek eta haien laguntzarik gabe ez zen ekintza hain borobila irtengo, beraz, mila esker bihotzez beste behin ere tratu bikaina eskaintzearen eta umeak ere hain ongi hartzearen. Ikusitakoagatik esan dezakegu, bai txiki eta bai gazteek bikain pasa zutela zuekin eta langileztatik baino, lagun gisa hartu zintuztela. Ederra meritua zuena! Ea bada aurtengo udan, lagun giro horretaz gozatzeko plazerra dugun Mutrikuko herrian barrena, espero behintzat, Txantxangorri ekarri duen arrakasta hau aintzat hartzea Mutrikuko udalak. Atracciones Sanz elkarteak haurrentzat ez ezik, guraso eta helduentzat ere aukera pila bat ditu, eta herriko Malen Jaixak, denentzako jaixak diren aldetik, zein aukera apartagoa.

Hurrengo astean egin genuen apirila ekintza ere ez zen atzean geratu. Denera ia ehun ume etorri ziren, tartean, adin ezberdinetakoak, eta elkarlanean, Mutrikuko txokoetan barrena, ondo izkutaturiko altxorra aurkitzea ere lortu genuen. Gu bai gu ausar eta bikainak! Nabaria da laister uda ere hemen dugula eta askok, ekintzen berri lehen pertsonan izan nahi dutela, normalean, hilabetereko ekintzak ez baitira hain ospetsuak izaten. Agian, Irri Egunetik egun gutxi batzuk igarota, asko oraindik jolaserako eta ondo pasatzeko gogoz zeuden. Eta goxokia jadanik dastatuta, gehiagoren beharra ere badago! Hau horrela, asko dira gure artean izena eman duten haurrak.

Hurrengo idatzian zehaztuko ditugu udari begirako oharrak. Beraz, tentuz ibili.

Aisialdia

Txantxangorri aisialdi taldea

Nere
ile-apaindegia

Emakume zein
gizonezkoentzako
**ileapaindegi
berria**
Behoko plazan.

943 60 36 21 Animatu eta etorri
nereasolo@hotmail.com ezagutzera!

Tipitapa
Zerbitzu hezitzaileak
Zabio plaza

Ordutegia:
Egunero
16:30etatik
20:00etara
eta
Lanunbatean
10:00etatik
13:30etara

Tel.: 611 496 004 - www.facebook.com/TIPITAPahezten

AIORA
Zorionak eta matxo handi bat auzoko kirolariari. Danon partez egun ederra pasatu eta jarraitu horrela.

IGOR
Zorionak txapel-dun! Besarkada eta muxuak Mutrikuko familiaren partez.

MANEX
Zorionak kirolari! Kaxetako danon izenian, muxu pila bat.

KARLA
Zorionak sorgintxo, txokolatadarako prest? Matxo handi bat amona eta zure familiaren partez.

IZARO
Zorionak printzesa! Zelan pasaten dan denbora, urtetxu bat ia. Asko maite zaitun familia osoan partez besarkada haundi bat! Segi horren irrifartsu eta osasuntsu. Asko gutzugu.

EMILI
Zorionak bihotzez eta besarkada estu bat, zure urtebetetzean.

MARIPAZ
Zorionak eta muxuak danon partez, merezi dituzulako!

MARJE
Zorionak txinparta! Segi holakotxe animosa urte askuan!

ANGIE
Zorionak eta muxuak etxeko larrosiai.

BETAURREKO LILAK

GURE HISTORIA FEMINISTA

Emakumeen eskubideen alde egotia feminismoaren alde egotia dala arrazoitzen gendun apirileko BLn, horren harira gaur komentatuko degu "Gure genealogia Feminista" liburuaren aurkezpen-hitzaldiak eragin digun gogoeta batzuk:

- Zelako txukun jaso duten liburuan Edurne Epeldek, Miren Arangurenek eta Iratxe Retolazak 1960ko hamarkadatik hasi eta gaur arteko talde, aldarrikapen eta ekimen feministak.
- Azken 50 urteotan, zenbat eta zenbat, ekintza egin diran. Zenbat eta zenbat talde ibili diran, baita Mutrikun ere, aipatzekoa da gure aurreko Emakume Taldiak egindako lana.
- Zer garrantzitsua dan, hori guztia jasota gelditzia, bestela haiziak eramaten du, eta badirudi aldatetaz ezerezetik sortu dirala. Gaurko neskek eta andrekin bizimodu libreagoa dute aurreko emakumeek egin duten lan eta antolaketari esker.
- Egiteko asko daukagu oraindik, berdintasunaren gizartean ez gera bizi, berdintasun hori faltsua da. Bestela, ikusi ze tratatu ematen diguten komunikabideek, eta abar.
- Indarra danon artean egin behar degu, gauzak aldatzia nahi badegu, edo ezingo da egin. Eta emakumeon aldarrikapenak kontuan hartu gabe, egon, ez dago ezta demokraziarik ere.
- Txoko honek gehiagorako ez du ematen, baina eskari bat egingo degu: Hasi gaitezen gure herriko argazkiak gordetzen. Ia Mutrikuko "ARRAZTO MOREA" jasota lagatzeko gai geran.

Badauzkagu bizpahiru liburu "Geure Genealogia Feminista" nahi/behar duenarentzat.

emakumeakmutrikunabian@gmail.com

Etxean

dituzuen

argazki
zaharrak
erakutsi nahi?

Agerretxo
zapata
dendan

edo Kalaputxiko buzoian
laga ditzakezue.

Argazki Zaharra

1962ko uztailaren 2an
Salve arrantza barkua uretaratzen

Martin Ruiz-ek lagatako argazkixa

ANSORREGI

Oinetakoak

Erdiko kale, 9 - 943 60 33 42

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

ZAINTZAKO BOTIKAK Gaueko 10ak arte

MAIATZA

16tik 19ra L.-Elezgarai
20tik 22ra Apraiz
23tik 26ra Burgoa
27tik 29ra Zalduegi
(zapatu goizian L.Elezgarai)
30 eta 31 Apraiz

EKAINA

1 eta 2 Apraiz
3tik 5era L.-Elezgarai
6tik 9ra Zalduegi
10etik 12ra Burgoa
(zapatu goizian Apraiz)
13tik 16ra L.-Elezgarai
17tik 19ra Apraiz
20tik 23ra Burgoa
24tik 26ra Zalduegi
(zapatu goizian L.Elezgarai)
27tik 30era Apraiz

**Gaueko 10etatik aurrera
ELGOIBARREN**
(ikus 4. orrialdea)

**GURE
ESKU
DAGO**

Ekainak 4, zapatua

Erabakitzeko eskubidearen
aldeko ADIERAZPENA herriari
aurkezteko ekitaldia

GIZA ESKUBIDEEN ZINE ZIKLOA

Ekainak 3, barixakua
ZINEGOAK 2015 Film Laburrak
22:00etan Zabielen

Ekainak 8, asteazkena
GAZAKO ZERRIA filma
19:00etan Zabielen

Ekainak 14, asteartea
DRIFTET
19:00etan Zabielen

Ekainak 19 edo 26, domeka
CORÍA Y EL MAR
19:00etan Zabielen

Ekainak 29, asteazkena
PINK SARIS
19:00etan Zabielen

MAIATZA - EKAINA

Maiatzak 20, barixakua
HITZALDIA: BASOGINTZA
20:00etan Galdonan
Ant.: MUBAE

Maiatzak 21, zapatua
TXORBELA ABESBATZA
20:00etan Komentuan,
sarrera doan

Maiatzak 24, 25 eta 26an
HISTORIA JARDUNALDIAK

Maiatzak 28, zapatua
EUSKAL ERROMERIA

Ekainak 11, zapatua
ERRALDOIEN TOPAKETAK
Ant.: Mutrikuko Erraldaien konpartsa

Ekainak 12, domeka
UMEEN EUSKAL JAIA
Ant.: Gure Ametsa Dantza Taldea

MENDI IRTEERAK

MAIATZAK 22
AMAIUR - ALKURRUTZ - AINHOA

EKAINAK 5
ARNOKO XII. MENDI
LASTERKETA ETA IBILALDIA
izena emateko azken eguna maiatzak 29
www.burumendi.org

MAIATZA GAZTETXEAN

Maiatzak 19, 19:00etan
ONGI ETORRI ROJANA hitzaldia.
(Lau Euskal Herriarrek, Kurdistaneko lurretara
egindako bidaiaren ingurukoa)

Maiatzak 21, egun osoko egitaraua
PLAZATIK GAZTETXERA FINALA

Maiatzak 29, 19:00etan
ZINE EMANALDIXA

Uzuri

www.uzurioptika.com
optika audio
ELGOIBAR - DEBA

ESKaintza BEREZIA

eguzkitako betaurreko graduatuak

68 € tik hasita

PROGRESIBOAK

199€ tik hasita

Kontsulta itzazu baldintzak

RPS: 183/12

GURU BAI

LEA ARTIBAI

AURREMATRIKULA LANBIDE HEZIKETA MAIATZAK 23 - EKAINAK 3

HEZKUNTZA ESKAINTZA:

ERDI MAILA

- Berria sortzeko instalazioak (iturritza, eguzki instalazioak, gasa)
- Mantentimendu elektromekanikoa

Sarbide proba gaiti mailarako

GOI MAILA

- Administrazioa eta finantzak
- Ekolozio Prozesuak eta Kalitatea-Elikagaien Industrian
- Automatizazioa eta robotika industriala
- Fabrikazio mekanikoko produktzioaren programazioa
- Mekanizazio Industriala
- Web Aplikazioen Garapena

ARRATSALDEZ

- Efizientzia energetikoa eta eguzki-energiaren teknika

lea artibai
ikastetxea
Elizateko etorkiz

Markina-Xemein • 94 616 90 02 • Info@leartik.com • www.leartik.com

CÓNDOR

Arrain kontserbak

ZIZO BILLANTE HNOS. S.A.

Industrialdea Mijoa, s/n. P. 2.º 20830 MUTRIKU (Gipuzkoa) - ESPAÑA Tel. 943 - 60.31.41 / Fax. 943 - 60.44.39

E
12.00.568/SS
C.E.